

parvuli, quia in illo servatum non fuit pactum circumcisionis, qua perditionem evadere potuisset.

Inst. II, cum Vasquez: In versione LXX, quam Sixtus V emendari fecit, ita distinguitur lectio, ut illud *octavo die* non referatur ad circumcisionem, sed ad poenam quam jubebat Deus infligi illi, qui transgrederetur hoc pactum circumcisionis; dicitur enim: *Et qui non fuerit circumciscus, masculus, cui non circumcidetur caro praeputii sui, octavo die interibit anima illa de genere suo, quia testamentum meum dissipavit.* Ergo verba illa: *Interibit anima, etc.*, tantum intelliguntur de adultis negligentibus circumcisionem, vel de parentibus qui infantes suos octavo die nativitatis circumcidi non curabant.

R. Neg. conseq. Nam pro prima parte eam non subsistere, inde liquet, quod ex nullo capite probari possit, poenam respectu adulterum differri debuisse ad octo dies a tempore neglectae circumcisionis. Secundam partem similiter non apparere veram, constat ex eo, quod istius masculi anima dicatur interire de genere suo, cujus praeputii caro circumcisa non fuerit. Jam autem haec non est anima parentis, sed infantis; ergo verba illa necessario intelligi debent de infantibus octavo die non circumcisis. Itaque quod *octavo die* in Edit. Sixtina referatur ad poenam, nostrae sententiae non tantum non obest, sed potius favet: siquidem per hoc designatur, quod parvuli, licet ante octavum diem poenae γ . 14 praescriptae rei non forent, quia nempe alio remedio tunc a peccato originali mundari poterant; tamen eidem subjacerent, si octavo die circumcisi non essent, quia tunc per solum circumcisionis sacramentum salvari poterant.

Inst. III. Praefata Scripturae verba videntur optime posse exponi hoc sensu: Quicumque infans, si circumciscus non fuerit, cum ad adultam aetatem pervenerit, delebitur de populo, id est, per iudices morte punitur, quod circumcisionem neglexerit, non in infantia, sed in adolescentia; tunc enim, utpote rationis capax, negligentiam parentum supplere debebat. Ergo quamvis intelligantur de parvulis; tamen inde non sequitur, quod intelligenda sint de illis qui in infantia moriuntur.

R. Neg. conseq. Quia si sensu jam allegato tantum exponerentur, non de infantibus, sed de solis adultis verificarentur; ut patet consideranti: verum cum hoc supra sufficienter improbatum sit, sequitur quod jam dicta expositio non subsistat.

Obj. II. Hic γ . 14 juxta textum Hebraeum et Chaldaicum, verbum *circumcidere* non in passivo, sed in activo ponitur; nam ita legitur: *Et praeputiatus masculus, cum non circumcidet* (seu circumcidi curabit) *carnem praeputii sui.* Ergo praecit. verba de solis adultis verificari possunt.

R. Neg. conseq. Nam etiamsi concederemus, quod in originali textu hebraeo verbum *circumcidere* non in passivo, sed in activo poneretur, tamen inde haudquaquam concluderetur, illud non posse intelligi passive; cum non infrequens sit Hebraeis, uti verbis activis in significatione passiva, cujus usus, teste

Pererio, quantumvis huic sententiae contrario, manifestum exstat exemplum Michae 1, 7, ubi in textu hebraeo habetur: *De mercedibus meretricis congregavit*, id est congregata sunt. Unde et noster Interpres animadvertens illud praeteritum activum (*congregavit*) habere vim passivi, vertit: *De mercedibus meretricis congregata sunt.* Ita similiter illud *circumcidet* tam LXX, quam latinus Interpres intellexerunt hoc loco habere vim passivi; quapropter bene verterunt: *Circumcisa non fuerit.*

Dixi etiamsi concederemus, quod verbum *circumcidere* in hebraeo poneretur in activo: quia, ut rursus observat P. Berti, *circumcisa non fuerit* in hebraeo non est futurum *Kal* a verbo *circumcidere*, uti illud accepit Onkelos (auctor paraphrasis chaldaicae), sed est futurum *Niphal* a verbo *circumcidi*; nam S. Hieron., textus arabicus, et syriacus reddiderunt: *Circumcisa non fuerit, etc.*, nec sine ratione: cum idem futurum in hebraeo occurrat praecedenti γ . 12 in significatione passiva. Retinenda est ergo lectio Vulgatae: ac pueret scholasticos nonnullos inania haec objectare, si advertissent Sixtinum Amamam in Antibarbaro, pag. 415, aliosque heterodoxos hoc in loco Vulgatam nostram reprehendere. Ita Berti.

Obj. III. Deus in V Lege non solebat minari poenas aeternas, sed duntaxat temporales; ergo poena, quam hic incircumcisis minatur, non de morte aeterna, sed temporali exponi debet; ac consequenter ad infantes extendi non potest. Hinc Exodi IV, 24, angelus Dei Moysen propter omissam filii circumcisionem occidere voluit, ait Pererius.

R. Verum quidem esse, quod Deus tunc plerumque et frequenter nonnisi poenas temporales minari soleret; sed tamen hoc non obstante, eum etiam subinde minatum fuisse poenas aeternas, inter alia liquet ex Isaia XXXIII, 14, ubi revocans peccatores ad poenitentiam, ait: *Quis poterit habitare de vobis cum igne devorante? Quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?*

Quid igitur obstat, quominus dicamus, quod hic incircumcisis pariter aeternas poenas comminatus fuerit? parvulis quidem ob peccatum originale, quod non nisi per circumcisionem tunc temporis remitti poterat; adultis vero etiam propterea quod circumcisionem neglexissent, quae ipsis sub gravi peccato praecipua erat. Nihil igitur contra nos urget, quod ex cap. IV Exod. objicit Pererius; siquidem poena mortis temporalis, quam ibidem Moysi minatur angelus, non excludit poenam mortis aeternae, quam ob peccatum originale incurrisset filius, si sine circumcisione ex hac vita migrasset.

Obj. IV. Apost. ad Rom. III, 4, aperte docet, quod circumciscio tantum ad hoc profuerit, ut Judaei per circumcisionem separarentur a Gentilibus. Similiter S. Chrysost. Hom. 27 in Gen. aliique patres ante S. P. Aug. universatim sentiunt, quod Abraham circumcisionem non acceperit in remedium peccati originalis, ut ipsa circumcisione expiaretur; sed in signum tantum justitiae et expiationis peccati. Erge defectum

circumcisionis anima parvuli de populo perire non poterat.

R. Neg. conseq. Nam quando Apost. docet, quod circumciscio ad nihil valuerit, aut ad summum ad hoc, ut Judaei per eam a Gentilibus distinguerentur, tunc considerat circumcisionem quatenus separatam et sejunctam a fide in Christum venturum: siquidem in Epist. ad Rom. eam distinguit a fide Abrahæ, atque contra Judæos in Lege moysaica gloriantes probat, in V Lege neminem ex vi et efficacia circumcisionis, sed ex fide in Christum venturum justificatum fuisse. Unde licet ad remissionem peccati originalis per modum conditionis *sine qua* non requireretur circumciscio, velut signum protestativum fidei; tamen remissio, seu justificatio non conferebatur ex virtute circumcisionis, sed ex virtute fidei passionis Christi, cujus signum erat circumciscio; uti post S. Th. 3. P. Q. 70, a 4, jam communiter docent theologi.

Quod autem ad patres ante Aug. attinet, verum non est, quod illi universatim sustineant circumcisionem non fuisse institutam in remedium peccati originalis: siquidem quod ad hoc instituta fuerit, docet S. Basilius Hom. 13, pag. edit. Morelli 477, ubi circumcisionem baptismati comparans ait: *Circumcisionem Judæus minime differt ob comminationem, quoniam omnis anima, quæ die octava non circumciditur, e populo suo exterminabitur: at tu circumcisionem non manu factam, quæ per baptismum in depositione carnis perficitur, differre quaris? Ipsum audisti Dominum: Amen dico vobis, nisi quis renatus, etc.* Ad S. Chrysost. et alios respondeo, quod illi nihil aliud velint, quam quod circumciscio non contulerit gratiam ex opere operato, uti confert baptismus, sed quod tantum gratiam significaverit seu praefiguraverit; quod et nos quoque admittimus: nam in se tantum talis erat. Vide Sylvium in 3 p. q. 70, a. 4.

Obj. V. Aug. ipse lib. IV cont. Donatistas, cap. XXIV, tradit circumcisionem in Abrahamo fuisse signaculum justitiae praecedentis, in Isaac vero et aliis, qui in infantia circumcisi sunt, fuisse signaculum justitiae sequentis, quam videlicet accepturi erant in adulta aetate; ergo infantes, dum circumcidebantur, non consequebantur justitiam, adeoque nec remissionem peccati originalis.

R. Eos qui hoc objiciunt, non satis intelligere phrasim S. Aug., nam per justitiam non intelligit justitiam, quam vocamus habitalem vel justificantem, sed actualem, quæ a theologis vocatur justificatio operum. Unde rectissime docet, quod circumciscio in Abrahamo fuerit signaculum justitiae praecedentis, id est praecedentium honorum operum Abrahami, in Isaac autem et aliis infantibus circumcisis fuerit signaculum justitiae sequentis, id est honorum operum quæ in adulta aetate fuerant praestituri. Quod autem caeteroquin aperta mens sit S. Aug. circumcisionem etiam fuisse remedium peccati originalis, liquet tum ex textibus supra cit., tum ex loco objecto, ubi docet, quod circumcisionis sacramentum in parvulis per se ipsam multum valuerit.

QUÆSTIO III. — AN ABRAHAMI IMPOTENTIA AD GENERANDUM, DE QUÀ γ . 17, FUERIT ABSOLUTA, AN VERO TANTUM RESPECTIVA.

Resp. fuisse tantum respectivam, in quantum nempe Abraham non poterat generare ex uxore sene, et maxime ex Sara sterili, ac omnino impotenti, ut dicitur cap. XVIII, 11.

Prob. I. Non videtur Abraham eo tempore magis impotens fuisse ad generandum, quam jam homo 60 circiter annorum; atqui talis non est absolute impotens, sed tantum respectiva; ergo et Abraham non videtur fuisse absolute impotens. Major apparet certa, siquidem eadem est circiter aetatis proportio inter hominem nunc habentem 60 et tunc habentem 100 annos; nam sicut nunc homines adhuc satis communiter vivunt usque ad annum 80, ita tunc vivebant ad 160, 170, aut 180: Abraham enim cap. XXV, 7, legitur vixisse 175 annis, et Isaac 180, cap. XXXV, 28. Minorem autem probare non est necesse; quia eandem satis declarat quotidiana experientia.

Prob. II. Quia Jacob Abrahæ nepos, qui in majoribus fuit laboribus pascendi greges, quam Abraham, genuit Joseph anno aetatis suæ 91, et Benjamin anno 107, uti monstratur infra cap. XXX, Q. II. Ergo et Abraham anno 100 aetatis suæ non videtur omnino impotens fuisse ad generandum.

Prob. III, ex S. P. Aug. qui hanc sententiam aperte tradit et confirmat lib. XVI de Civ. Dei, cap. XXVIII, ita scribens: *Si femina ita sit provectoris aetatis, ut ei solita mulierum adhuc fluant, de juvene parere potest, de seniore non potest; quamvis adhuc possit ille senior, sed de adolescentula, gignere: sicut Abraham post mortem Saræ de Cethura potuit, quia vividam ejus invenit aetatem. Hoc ergo est, quod mirum commendat Apostolus, et ad hoc dicit Abrahæ jam fuisse corpus emortuum, quoniam non ex omni femina, cui esset adhuc aliquod pariendi tempus extremum, generare ipse in illa aetate adhuc posset. Ad aliquid enim emortuum corpus ejus intelligere debemus, non ad omnia.*

Obj. I. S. P. non videtur absolute esse hujus sententiae, statim enim aliam solutionem subjungit dicens: *Quamvis etiam sic solvi soleat ista quaestio, quod de Cethura postea genuit Abraham: quia gignendi donum quod a Domino accepit, etiam post obitum mansit uxoris.*

R. Neg. assumpt.; nam quamvis hanc quorundam solutionem afferat, eam tamen non approbat, sed econtra refutat sequentibus verbis: *Sed propterea mihi videtur illa, quam secuti sumus, quaestionis solutio praefenda, quia centenarius quidem senex, sed temporis nostri, de nulla potest femina gignere: non tunc quando adhuc tamdiu vivebant, ut centum anni nondum facerent hominem decrepitæ senectutis. Unde et Q. 70 in Gen. eandem quaestionem tractans, rursus ita scribit: *Quamquam nonnulli* (quos etiam postea secutus est S. Thomas lect. 3 in cap. IV ad Rom.)*

donum quod accepit Abraham, velut reviviscens corporis ad filios procreandos, diu permansisse asserant, ita ut posset et alios (ex Cethura) procreare. Sed multo est absolutius, de adolescentula potuisse seniore, quod senior de seniore non posset, nisi Deus illi miraculum præstitisset, maxime propter Saræ, non solum ætatem, verum etiam sterilitatem.

Obj. II. Si Abraham tantam respectively fuisset impotens, ipsius corpus non potuisset dici emortuum; sed tantum corpus Saræ; atqui hoc est contra Apost. ad Rom. IV, et contra id quod dicitur infra cap. XVIII, 41, et in aliis Scripturæ locis; ergo, etc.

R. Neg. maj., quia, ut jam ex S. P. dictum est, hoc non obstante vires ejus equidem ita defecerant, ut ex vetula generare non amplius posset, licet tali non desissent fieri muliebria. Sic enim medici tradunt, quoniam cujus corpus viri secundum hoc jam defecit, ut cum femina provectoris ætatis, quamvis menstrua adhuc patiatur, generare non possit, de juvenula potest. Et rursus mulier, quæ jam provectoris ætatis est, quamvis adhuc menstrua fluant, ut de seniore parere non possit, de juvene potest, inquit rursus S. P. Q. 35 in Gen.

Obj. III. Quamvis juvenis non possit ex antiqua femina generare, tamen ob hoc non posset dici habere corpus emortuum; ergo nec Abraham potuit dici illud habere, casu quo potuerit adhuc generare ex juvenula.

R. Neg. consequ. Disparitas est quod, ut S. P. bene observat, ille juvenis adhuc possit generare ex antiqua femina, casu quo patiatur menstrua; ex tali autem non poterat tunc temporis Abraham. Unde etiam Saræ non desissent fieri muliebria, equidem ex ea generare non potuisset Abraham, quamvis potuerit de juvene; quia nempe tunc adhuc tandem vivebant homines, ut centum anni nondum facerent hominem decrepitæ senectutis, ait S. P. supra citatus et merito; nam si tunc decrepiti et impotentes fuissent homines anno centesimo, fere per dimidium vitæ et ætatis fuissent decrepiti: quod tamen insolitum est et præter naturam; ut bene reflectit A. Lapide. Unde concipere non possum, quomodo nonnulli, qui absolute sustinent Abraham esse natum anno 150 patris sui Thare, oppositam sententiam tueri queant.

CAPUT XVIII.

Tres Angeli ab Abraham hospitio et convivio excepti, promittunt ei filium ex Sara, quæ ob id ridens, ab eis corripitur: instans Sodomorum excidium ab eis revelatur Abrahamo, qui pro illis sæpius interpellat.

QUESTIO UNICA. — DE TRIBUS VIRIS, QUI ABRAHAMO APPARUERUNT.

Dico 1. Deus apparuit Abraham ad quercum Mambre in tribus viris (ut scribit S. P. August. lib. XVI de Civit. Dei, cap. XXIX), quos dubitandum non est angelos fuisse: quamvis quidam existiment unum in eis fuisse Dominum Christum, asserentes eum etiam ante indumentum carnis fuisse visibilem. Porro unum eorum

fuisse Dominum, eumque Filium Dei, reliquos duos angelos, eo quod sic vocentur cap. XIX, 1, existimarunt plerique veterum, ut Irenæus, Tertullian., Justinus et Hilarius, et fere omnes ante August., inquit Jansenius: sed cum hac expositione abuterentur Ariani contra dignitatem Filii Dei, usque adeo, ut conciliabulum Sirmiense Can. 14 hoc sub anathemate definiret: S. P. Aug. totis viribus propugnare cepit, eos fuisse angelos in corporibus assumptis.

Et huic sententiæ favere videtur Paulus ad jam dictam historiam alludens Heb. XIII, 2: Hospitalitatem nolite oblivisci, per hanc enim latuerunt quidam, angelis hospitio receptis. Nam hospitalitatem ibidem cum velit commendare, nihil ad ejusdem commendationem magnificentius dicere potuisset, quam quod propter hospitalitatem Abraham angelorum Dominum latenter suscipere meruisset, si revera credidisset, quod unus eorum Filius Dei fuisset.

Dico 2. In his tamen tribus erat profecto aliquid, quo ita excellabant, licet tanquam homines, ut in eis esse Dominum, sicut esse assolet in prophetis, hi qui hospitalitatem illis exhibebant, dubitare non possent: etque ideo et ipsos aliquando pluraliter ut Dominos, aliquando singulariter, ut in eis Dominum appellabant. Ita rursus S. P. loco præcit.

Minus proinde congrua videtur expositio Menochii, Tirini, aliorumque recentiorum, qui dicunt quod unus illorum trium, scilicet medius, honoratior apparuerit, quia erat superior angelus, ut proinde solus fere hic loquatur, et vocetur Dominus, ̄. 13 et 17, eumque duobus aliis euntibus Sodomam, mansisse cum Abrahamo, ̄. 22.

In contrarium enim facit, quod cap. XIX, 18, ubi Lot duos receperat, etiam dixerit ad eos in singulari: Quæso Domine mi, etc., ut observat S. P. ibidem. Quare,

Dico 3. Cum tres viri visi sunt, nec quisquam in eis vel forma, vel ætate, vel potestate major ceteris dicitur est: cur non hic accipiamus visibiliter insinuatam per creaturam visibilem Trinitatis æqualitatem, atque in tribus personis unam eandemque substantiam? Ita S. P. lib. II de Trin., cap. XI. Tres itaque illi qui apparuerunt, velut legati, Trinitatis figuram gerebant: ille qui cum Abraham loquebatur, Dei Patris: duo reliqui, Filii et Spiritus S., Nam missos se esse dixerunt (cap. XIX) quod de Filio et Spiritu S. dicimus: Patrem vero missum, nusquam Scripturarum nobis notitia occurrit; ut loquitur S. P. lib. mox cit. cap. 12.

Obj. I. Act. VII S. Stephanus eum Dominum, qui apparuit Abraham, vocat Deum gloriæ; atqui titulus ille nulli creaturæ competit; ergo.

R. 1. Quod S. Stephanus ibi non agat de apparitione hoc cap. narrata, sed de ea quæ facta est in Mesopotamia. Unde

R. 2. Quod potius inde pateat, titulum illum: Deus Gloriæ, aliquando attributum fuisse angelis, dum vice Dei fungebantur; cum nemo prætendat quod Filius Dei personaliter et visibiliter apparuerit Abrahamo in Mesopotamia.

Obj. II. Uti hic ̄. 22 dicitur: Abraham vero adhuc stabat coram Domino, hebraice est: coram Jehova; atqui titulus ille adeo Deo proprius est, ut nulli unquam creaturæ concessus videatur; ergo.

R. Quidquid sit de illo titulo Jehova in individuo, neg. consequ., quia titulus Deo æque proprius, quandoque est attributus creaturæ Dei vice fungenti: nam Dominus, qui apparuit Moysi in flamma ignis Exodi III (quemque S. Stephanus Act. VII, 30 et 35 angelum vocat), non tantum iterato repetit: Ego sum Deus Abraham, Deus Isaac et Deus Jacob; sed termino soli Deo maxime proprio utitur ̄. 14 dicens: Ego sum qui sum. Consequenter scrupulus ille deductus a titulis illis: Deus gloriæ, Jehova, etc., nihil urget cont. S. P. Aug.

Obj. III. Qui apparuit Abrahamo, probavit se omniscium: nam occultum Saræ nomen ̄. 9, et absconditum ejus risum ̄. 12 cognovit. Item ̄. 10 futuram adhuc in sua causa Isaaci nativitatem prædixit; ̄. 19 futuram Abrahami sedulitatem in erudiendis suis filiis prophetavit; ̄. 26 et seq. distinctum novit justorum numerum in Sodomis existentium, etc. Ita Frassen.

R. Neg. assumpt. Ad 1, 2 et 3 dico, quod Deus hæc præsentia ei facile potuerit revelare, si tanquam angelus custos illarum regionum et personarum eadem non noverit.

Ad 3 et 4 dico, quod Deus similia futura variis inspiraverit prophetis; item angelo qui apparuit Moysi, Tobiae, etc. quidni igitur et huic?

Obj. IV. Versu 14 ait Dominus: Numquid Deo quidquam difficile est? ergo probavit se omnipotentem. Ita idem.

R. Neg. consequ., nisi velis quod et ipse Gabriel se probaverit omnipotentem, dum ad B. Virginem Lucæ I, 57, dixit: Non erit impossibile apud Deum omne verbum. Dico ergo, quod et unus et alter, non de sua, sed de Dei potestate id ipsum dixerit.

Obj. V. Abraham agnoscit ipsum Judicem universæ terræ, ipseque admittit ̄. 26 et seq. se habere potestatem perdendi et salvandi Sodomitas; ergo, etc.

R. Hæc non debere intelligi de potestate ordinaria et absoluta, sed de vicaria, ipsique a Deo delegata.

Simili potestate ex delegatione Dei dixit angelus ad Moysen Exodi, II, 7: Vidi afflictionem populi mei. ̄. 8: Descendi ut liberem eum. ̄. 10: Mittam te ad Pharaonem, ut educais populum meum. ̄. 15. Hoc nomen mihi est in æternum. ̄. 20: Extendam manum meam, et percutiam Ægyptum in cunctis mirabilibus meis, etc., ubi plura vides ab angelo dicta, quam ante objecta.

Petes 1. Si Abraham latenter suscepit angelos, quos putabat homines (ut colligitur ex Apost. ad Heb. XIII, item ex eo quod eis pedes laverit et cibos obtulerit), quomodo eos ̄. 2 adoravit prostratus in terram?

R. Adorationem illam fuisse civilem, et consuetam Orientalibus reverentiam. Simili modo cap. XXIII, 7, legitur adorasse filios Heth. Sensim tamen cum illis

agendo, ex splendore, futurorum prædictione, et aliis signis, certo deprehendit angelos et legatos Dei esse, imo Dei vicem et personam gerere.

Petes 2. Quomodo Angeli sibi corpus efformant, in quo apparent.

R. Illud communiter effingunt ex circumstante aere admixtis quibusdam exhalationibus, tum lucidioribus tum obscurioribus, quæ ita inter se commiscunt et condensant, ut solida corpora, verosque colores, et figuras membrorum humanorum referant, ita ut oculis veritas discerni nequeat. Patet id ex eo, quod hæc corpora, disparentibus angelis, mox in aerem et vaporem resolvantur.

Petes 3. Quomodo ̄. 9 dicatur de angelis: Cumque comedissent, etc.

R. Hanc comestionem non esse factam actione vitali, sed angelos cibum hunc intra corpus a se assumptum trajecisse, ibique eum resolvisse in aerem tenuissimum: sicut sol humorem terræ in vaporem resolvit et consumit, nec in se convertit. Ita Theodoretus.

CAPUT XIX

Lot hospitio excipit angelos, quos Sodomitæ petunt ad scelus nefandum. Sed angeli educto Lot cum filiabus, igne cælesti cremant Pentapolim, excepta Segor, cui ille impetrat veniam. Uxor ejus respiciens retro vertitur in petram salis: filia vero ex patre concipiunt Moab et Ammon.

QUESTIO I. — AN PECCAVIT LOT ̄. 8, OFFERENS FILIAS SUAS SODOMITIS.

Dico 1. Valde probabile est, quod Lot hoc faciendo non peccaverit mortaliter.

1. Quia nec propter hoc factum eum arguit Scriptura, nec de eo legitur egisse pœnitentiam, nec propter illud correptus fuit ab angelis (qui eadem die corripuerunt Saram ob solum minoris credulitatis risum), multo minus idcirco in incendio sodomitico desertus fuit, eoque non obstante liberavit urbem Segor, etc.

2. Quia S. Petrus Epist. II, cap. II, ad hanc historiam alludens, pergit ipsum vocare justum, dicens: Justum Lot oppressum, a nefandorum injuria ac luxuriosa conversatione eripuit.

3. Sapient. ult., 16 de impiis Sodomitis scelus hic memoratum molientibus dicitur: In foribus justi cum subitaneis cooperti essent tenebris, etc. Ubi videmus eum justum vocari immediate post factam filiarum oblationem. Unde quamvis factum illud ex sua specie sit peccatum mortale, propter subreptionem tamen, animique ingentem perturbationem non nisi veniale dicendum esse, arbitrantur auctores.

Dico 2. S. P. Aug. Q. 42 in Gen. de hoc facto dubitanter loquitur, utrum in eo admittenda sit compensatio flagitiorum? . . . an autem potius perturbationi Lot, non consilio tribuendum sit? Et in fine resolvit: Periculosissime admittitur hæc compensatio. Si autem perturbationi humanæ tribuitur, et menti tanto